# KOMISSION PÄÄTÖS,

**tehty 4 heinäkuuta 2006,**

**Valtiontuesta N:o C 30/2004 (ex NN 34/2004), jonka Portugali on myöntänyt vapauttamalla julkisten yritysten tietyt (liike)toimet yritysten myyntivoittoverosta**

*(tiedoksiannettu numerolla K(2006) 2950)*

**(Ainoastaan portugalinkielinen teksti on todistusvoimainen)**

**(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)**

(2006/748/EY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 88 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan,

ottaa huomioon Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 62 artiklan 1 kohdan a alakohdan,

on mainitun artiklan mukaisesti kehottanut asianomaisia esittämään huomautuksensa ([1]),

sekä katsoo seuraavaa:

## I. MENETTELY

(1) Saatuaan tietoja väitteistä, joiden mukaan Portugalin viranomaiset olisivat myöntäneet tietyille julkisille yrityksille vapautuksia myyntivoittoverosta verovapautuksista annetun säädöksen (*Estatuto do Benefícios Fiscais*, jäljempänä 'EBF') ([2]) 25 § :n nojalla, komissio pyysi Portugalin viranomaisilta tarkempia tietoja 14 päivänä maaliskuuta 2001 päivätyllä kirjeellä.

(2) Portugalin viranomaiset vastasivat tietopyyntöön 25 päivänä huhtikuuta 2001 päivätyllä kirjeellä. Komissio lähetti toisen tietopyynnön 28 päivänä lokakuuta 2003 ja siihen saatiin vastaus 30 päivänä tammikuuta 2004. Portugalin viranomaiset toimittivat täydentäviä tietoja 8 päivänä syyskuuta 2004 päivätyllä kirjeellä.

(3) Komissio ilmoitti Portugalille 6 päivänä lokakuuta 2004 päivätyllä kirjeellä ([3]) päätöksestään aloittaa kyseisen tuen osalta EY:n perustamissopimuksen 88 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu menettely. Kyseinen komission päätös on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* ([4]) ja komissio kehottaa siinä kaikkia asianomaisia esittämään huomautuksensa kyseisestä toimenpiteestä.

(4) Portugalin viranomaiset esittivät huomautuksensa 21 päivänä joulukuuta 2005 komissiossa saapuneeksi kirjatulla kirjeellä.

(5) Asianomaiset eivät ole esittäneet huomautuksia.

## II. TUKIJÄRJESTELMÄN YKSITYISKOHTAINEN KUVAUS

(6) Kyseessä olevista verovapautuksista säädetään EBF:n 25 §:ssä, jossa käsitellään yksityistämismenettelyn yhteydessä saatavaa myyntivoittoa (*Mais-valias no âmbito do processo de privatização*). Säännös vastaa vuonna 2000 annetun alkuperäisen säädöksen 32-C §:ää ennen sen muuttamista 3 päivänä heinäkuuta 2001 annetulla asetuksella nro 198/2001.

(7) Yhtiöveron piiriin kuuluva verotettava voitto valtion kokonaan omistamissa yrityksissä sekä niiden määräysvallassa olevissa yrityksissä määritetään EBF:n 25 §:ssä. Siinä säädetään, että veron perusteen ulkopuolelle jätetään sellaisista valtiovarainministeriön määräyksellä vahvistetuista yksityistämismenettelyistä tai rakenneuudistusmenettelyistä saadut myyntivoitot, jotka on toteutettu noudattaen strategisia suuntaviivoja, jotka koskevat valtiota tämän toimiessa osakkeenomistajana.

(8) Huhtikuun 4 päivänä 2000 annetun Portugalin lain nro 3-B/2000 103 §:n mukaisesti EBF:n 25 § tuli voimaan 1 päivänä tammikuuta 2000.

## III. MENETTELYN ALOITTAMISEN SYYT

(9) Muodollisen tutkintamenettelyn aloittamisesta tehdyssä päätöksessä todetaan, että EBF:n 25 § vaikuttaa EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulta valtiontukijärjestelmältä. Kyseinen järjestelmä vaikuttaa toimintatuelta eikä se näytä saatavilla olevien tietojen mukaan soveltuvan yhteismarkkinoille, sillä sitä ei ole sidottu tukikelpoisiin investointeihin tai kustannuksiin. Lisäksi vaikuttaa siltä, ettei EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 2 ja 3 alakohdassa tarkoitettuja poikkeuksia voida soveltaa. Toimenpide on siis sääntöjenvastaista tukea, joka antaa julkisille yrityksille etua yksityisen sektorin kilpailijoiden kustannuksella.

## IV. PORTUGALIN HUOMAUTUKSET

(10) Portugali vahvisti 21 päivänä joulukuuta 2005 komissiossa saapuneeksi kirjatulla kirjeellä tiedot, jotka se oli jo toimittanut komission alustavan arvioinnin aikana.

([1]) EUVL C 256, 15.10.2005, s. 26.
([2]) Asetus nro 215/89, annettu 1.7.1989.
([3]) C(2004) 2637, 6.10.2004.
([4]) Ks. alaviite 1.

(11) Portugalin viranomaiset esittivät seuraavan yhteenvedon yritysten myyntivoittoveron kehityksestä Portugalissa:

— Vuodesta 1993 uudelleen sijoitettuihin myyntivoittoihin sovellettiin suotuisaa verokohtelua, jos voitot oli saatu aineellisen omaisuuden tai holdingyhtiöiden hallussa olevien osakkeiden myynnistä ([5]). Näissä tapauksissa myyntivoittojen sijoittaminen uudelleen merkitsi sitä, että kyseiset voitot jätettiin verotettavan voiton ulkopuolelle.

— Kohtelua muutettiin vuodesta 2001 alkaen ([6]). Myyntivoittoja verotettiin tappioiden vähentämisen jälkeen seuraavasti: kun voitot sijoitettiin uudelleen samana vuonna, viidesosa voitoista katsottiin verotettavaksi tuloksi kyseisenä vuonna ja viidesosa kunakin seuraavana neljänä vuonna.

— Vuodesta 2002 puolet myyntivoitoista tuli veron piiriin, vaikka voitot olisi sijoitettu uudelleen ([7]).

— Vuonna 2003 tilanne muuttui jälleen. Holdingyhtiöille (ja riskipääomayhtiöille) myönnettiin täydellinen vapautus niiden hallussa olevista osakkeista saadusta myyntivoitosta kannetusta verosta, jos osakkeet olivat olleet niiden hallussa vähintään vuoden ([8]).

(12) Portugalin viranomaiset väittävät, että verovapautuksia koskevan lainsäädännön nojalla julkisiin yrityksiin sovelletaan vain samoja myyntivoittojen verotusta ja verotuksen tasapuolisuutta koskevia sääntöjä kuin rakenneuudistuksen kohteena oleviin yksityisiin yrityksiin on sovellettu vuoden 1988 verouudistuksesta ja yhtiöveron (*Imposto sobre o Rendimento das Pessoas Colectivas*, IRC) käyttöönotosta lähtien.

(13) Lisäksi Portugalin viranomaiset väittävät, että verovapautuksia koskevan Portugalin lainsäädännön nojalla uudelleen sijoitettuihin myyntivoittoihin sovelletaan suotuisaa verokohtelua, jos voitot ovat peräisin aineellisen omaisuuden tai holdingyhtiöiden hallussa olevien osakkeiden myynnistä. Voittojen sijoittaminen uudelleen johtaa tällöin siihen, että niiden ei katsota kuuluvan verotettavaan voittoon. Kyseessä on Portugalin verotusjärjestelmän keskeinen periaate.

(14) EBF:n 25 § :ssä yhtiöveron perusteen ulkopuolelle jätetään myös valtion kokonaan omistamien yritysten ja tällaisten yritysten määräysvallassa olevien yritysten myyntivoitot. Säädöksellä laajennetaan näihin yhteisöihin verokohtelua, jota sovelletaan holdingyhtiöiden uudelleen sijoittamiin myyntivoittoihin ja muiden yksityisten yritysten toteuttamiin rakenneuudistuksiin. Tämän vuoksi vapautuksen soveltamisalaan kuuluvat yritykset eivät saa taloudellista etua, kun ne ovat yksityistämisen, uudelleenjärjestelyn tai rakenneuudistusmenettelyn kohteena.

(15) Portugalin viranomaisten mukaan EBF:n 25 §:llä pyrittiin nimenomaan estämään se, että julkisen sektorin yritysten yksityistämisten ja rakenneuudistusmenettelyjen edellytyksenä olisi julkisten holdingyhtiöiden osallistuminen toimenpiteeseen, mikä helpottaisi valtion toimimista osakkeenomistajana.

(16) Portugalin viranomaiset toteavat, että EBF:n 25 § ei sisällä säännöksiä, joilla myyntivoitoille luotaisiin tavanomaisesta verotuskohtelusta poikkeava järjestelmä. Säännöksen soveltamisesta ei seuraa lisäetua uudelleenjärjestely- tai rakenneuudistusmenettelyn kohteena oleville edunsaajayrityksille.

(17) Portugalin viranomaiset ilmoittivat myös aikomuksestaan kumota EBF:n 25 §. Säännöksen kumoamisen jälkeen jokainen julkista yritystä koskeva rakenneuudistus- tai yksityistämismenettely käsiteltäisiin siis yksityisiin yrityksiin Portugalissa sovellettavan yleisen verohelpotusjärjestelmän mukaisesti.

(18) Tuen takaisinperimisestä Portugalin viranomaiset toteavat seuraavaa: a) kyseistä järjestelmää sovellettiin vain neljään toimenpiteeseen ja yksityinen yritys olisi hyötynyt samoista veroetuuksista, jos se olisi perustanut holdingyhtiön ja sijoittanut varat uudelleen rahoitusomaisuuteen, ja b) CGD:n (*Caixa Geral de Depósitos*) hallintoneuvosto oli jo hyväksynyt kolme kyseisistä neljästä toimenpiteestä, sillä tarkoituksena oli ollut yritysten yksityistäminen (holdingyhtiöiden perustaminen), eikä EBF:n 25 §:ää ollut tuolloin vielä hyväksytty. Näistä syistä julkisille yrityksille ei ollut myönnetty taloudellista etua, joten Portugalin viranomaiset katsoivat, ettei takaisinperintään ollut syytä.

(19) Järjestelmää sovellettiin seuraaviin neljään liiketoimeen:

— Vakuutusyhtiö *Mundial Confiança* (jäljempänä 'MC'), joka on portugalilaisen rahoituslaitoksen CGD:n tytäryritys, myi osakkuutensa (5,46 %) yrityksestä *Crédito Predial Português* (jäljempänä 'CPP') yritykselle *Banco Santander Central Hispano* (jäljempänä 'BSCH') 5 päivänä huhtikuuta 2000. MC:n kaupasta saama myyntivoitto oli 9,3 miljoonaa euroa.

— Toimenpiteen aikaan CGD:n määräysvaltaan kuulunut *Banco Pinto & Sotto Mayor* (jäljempänä 'BPSM') myi osakkuutensa (94,38 %) yrityksestä *Banco Totta & Açores* (jäljempänä 'BTA') ja osakkuutensa (7,09 %)

([5]) Asetuksen 495/88 (annettu 30.12.1988) 7 §:n 2 momentilla ja EBF:n 31 §:n 2 momentilla sovellettiin yhtiöverolain (Código do Imposto sobre o Rendimento das Pessoas Colectivas, CIRC) 44 §:n säännöksiä (uusi 45 §).

([6]) Laki nro 30-G/2000, annettu 29.12.2000.

([7]) Laki nro 109-B/2001, annettu 27.12.2001.

([8]) EBF:n 31 §:n 2 momentissa, sellaisena kuin se on muutettuna valtion talousarvion hyväksymisestä annetulla lailla 32-B/2002, annettu 30.12.2002, säädetään seuraavaa: *holdingyhtiöiden ja riskipääomayhtiöiden myyntivoittoja ja myyntitappioita, jotka on saatu niiden hallussa vähintään vuoden olleiden osakkeiden myynnistä, ja näiden osakkeiden ostamisesta aiheutuneita kuluja ei lasketa tällaisten yritysten verotettavaan voittoon, riippumatta siitä, miksi liiketoimi on toteutettu.*

CPP:stä BSCH:lle 7 päivänä huhtikuuta 2000. BPSM:n kaupasta saama myyntivoitto oli 310 miljoonaa euroa.

— Kolmas tapaus liittyy osakkeiden vaihtoon MC:n ja BCP:n välillä. MC myi osakkuutensa (53,05 %) BPSM:stä BCP:lle ja sai korvaukseksi noin 10 prosentin osuuden BCP:n pääomasta 19 päivänä kesäkuuta 2000. MC:n kaupasta saama myyntivoitto oli 1 566,4 miljoonaa euroa.

— Neljäs tapaus liittyy myyntivoittoon, jonka CGD sai myymällä osakkuutensa brasilialaisesta pankista ITAÚ, S.A:sta vuosina 2000–2003. CGD:n kaupasta saama myyntivoitto oli 357,4 miljoonaa euroa.

(20) Kolmesta ensimmäisestä liiketoimesta päätettiin Champalimaud-ryhmän ja BSCH:n välillä tehtyjen sopimusten perusteella. CGD ja BSCH tekivät tätä varten 11 päivänä marraskuuta 1999 sopimuksen, jonka mukaan

— BSCH osti António Champalimaudin osuuden Champalimaud-ryhmässä ja myi sen edelleen CGD:lle.

— Osuudet BTA:ssa ja CPP:ssä myytiin BSCH:lle.

(21) Champalimaud-ryhmän rakenneuudistuksen tavoitteena oli pankki- ja vakuutustoiminnan erottaminen toisistaan portugalilaisten valvontaviranomaisten (*Banco de Portugal* ja *Instituto de Seguros de Portugal*) toiminnan tehokkuuden parantamiseksi.

(22) Neljännessä tapauksessa myynnistä päätettiin CGD:n ja Unibanco — União de Bancos Brasileiros, SA:n välisen uuden sopimuksen perusteella.

(23) Kyseessä olevan toimenpiteen tavoitteena oli varmistaa tasapuolinen verotus yksityistämis- ja rakenneuudistusmenettelyille, joihin osallistuu valtion kokonaan omistamia yrityksiä ja näiden määräysvallassa olevia yrityksiä.

(24) Portugalin viranomaiset lähettivät CGD:n osakkaan ominaisuudessaan 18 päivänä lokakuuta 2000 ja 31 päivänä maaliskuuta 2000 päivätyt ja valtiovarainministeriön allekirjoittamat kirjeet, joissa hyväksytään edellä mainitut toimenpiteet strategisten suuntaviivojen mukaisesti.

## V. TUEN ARVIOINTI

### V.1. Valtiontuen olemassaolo

(25) Komissio vahvistaa muodollisen tutkintamenettelyn aloittamisesta tehdyssä päätöksessä esittämänsä kannan, jonka mukaan toimenpide on valtiontukea. EBF:n 25 §, jolla vapautetaan yhtiöverosta julkisten yritysten yksityistämis- ja rakenneuudistusmenettelyistä saamat myyntivoitot, muodostaa valtiontukijärjestelmän.

(26) Yhteisöjen tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan toimenpide, jolla viranomaiset myöntävät tietyille yrityksille verovapautuksen, joka — vaikka valtion varoja ei siirretäkään — asettaa kyseisen edun saajat muita verovelvollisia edullisempaan taloudelliseen asemaan, on perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea ([9]).

*Valtion varat*

(27) EBF:n 25 §:n mukaisessa toimenpiteessä käytetään valtion varoja, koska se perustuu valtion tavallisesti kantaman yhtiöveron kantamatta jättämiseen. Päätös luopua näistä tuloista täyttää valtion varoja koskevan perusteen.

*Valikoiva etu*

(28) Verrattuna Portugalissa yleensä myyntivoittoihin sovellettavaan verojärjestelmään EBF:n 25 §:n säännöksistä koituu etua edunsaajille.

(29) Huomioon otettava yleinen verojärjestelmä on järjestelmä, jota sovelletaan kaikkiin yrityksiin niiden omistusjärjestelyistä (julkinen tai muu) ja oikeudellisesta muodosta (holdingyhtiö tai muu) riippumatta.

(30) Yleisenä verojärjestelmänä ei voida pitää yksinomaan holdingyhtiöihin sovellettavaa järjestelmää, sillä EBF:n 25 §:n soveltamisalaan kuuluviin toimiin (rakenneuudistusmenettelyt) voivat osallistua sekä holdingyhtiöt että muuntyyppiset yhtiöt.

(31) Holdingyhtiöiden saamiin myyntivoittoihin alettiin Portugalissa soveltaa suotuisaa verokohtelua vuonna 1993. Kun kyseiset toimenpiteet toteutettiin, etuuskohtelua sovellettiin kuitenkin vain niissä tapauksissa, joissa saadut myyntivoitot sijoitettiin uudelleen. Vaikka toimenpiteitä siis verrattaisiin holdingyhtiöihin sovellettavaan järjestelmään, joka ei ollut Portugalin yleinen verojärjestelmä, on selvää, että valtion kokonaan omistamille yrityksille ja niiden määräysvallassa oleville yrityksille myönnettiin valikoiva etu.

(32) Myyntivoittoverosta myönnettävä vapautus asettaa sen soveltamisalaan kuuluvat julkiset yritykset edullisempaan asemaan verrattuna muihin yrityksiin, jotka toimivat samoilla toimialoilla, sillä kyseisten julkisten yritysten toiminnastaan saama kassavirta on suurempi. Riippumatta toimenpiteen tarkoituksesta, valtiontukea on arvioitava sen vaikutusten eikä tavoitteiden mukaan.

(33) Etu myönnetään vain tietyille yrityksille, eli valtion poliittisten tavoitteiden mukaisiin yksityistämis- tai rakenneuudistusmenettelyihin osallistuville, valtion kokonaan

([9]) Asia C-6/97, *Italian tasavalta v. komissio*, Kok. 1999, s. I-2981, 16 kohta.

omistamille yrityksille ja niiden määräysvallassa oleville yrityksille. Toimenpidettä ei sovelleta muihin yrityksiin, kuten yksityisiin yrityksiin, jotka kilpailevat julkisten tuensaajayritysten kanssa. Valtiontukisääntöjen soveltamisesta yritysten välittömään verotukseen annetussa komission tiedonannossa ([10]) todetaan, että kun esimerkiksi tietyt julkiset yritykset vapautetaan yhtiöverosta, nämä säännöt, jotka takaavat suosituimmuuskohtelun yrityksille, jotka luokitellaan oikeudelliselta asemaltaan julkisiksi yrityksiksi ja jotka harjoittavat taloudellista toimintaa, voivat muodostaa perustamissopimuksen 92 artiklassa tarkoitettuja valtiontukia.

(34) EBF:n 25 §:n verosäännökset ovat lähtökohtaisesti valikoivia, sillä niitä sovelletaan vain tiettyihin yrityksiin (ts. julkisiin yrityksiin tai niiden määräysvallassa oleviin yrityksiin). Sen lisäksi toimenpidettä sovellettiin käytännössä vain pankki- ja vakuutusalan julkisiin yrityksiin tai niiden määräysvallassa oleviin yrityksiin, mikä käy ilmi Portugalin viranomaisten toimittamista tiedoista.

(35) Portugalin viranomaiset kieltävät toimenpiteen valikoivuuden ja väittävät, että toimenpide on suunnattu julkisen sektorin yrityksille yritysryhmänä, ja näin ollen kyseessä on yleinen toimenpide. Komissio ei kuitenkaan voi hyväksyä tätä väitettä seuraavassa esitetyistä syistä.

(36) Verotuksen kannalta tällaista julkisen sektorin yritysten käsitettä ei ole olemassa, sillä EBF:n 25 §:n mukaisen edun soveltamisalaan mahdollisesti kuuluvat yritykset voivat periaatteessa toimia monentyyppisillä markkinoilla.

(37) Kyseisen toimenpiteen avulla ei voida osoittaa julkisten yritysten erityispiirteitä yksityisiin yrityksiin verrattuna. Yksityiset ja ulkomaiset julkiset yritykset, joilla on sivuliikkeitä Portugalissa, voivat niin ikään toteuttaa rakenneuudistusohjelmia. Niiden osakkaat voivat päättää yritysten myynnistä, mutta eivät hyödy etuuskohtelusta.

(38) Lisäksi toimenpidettä sovelletaan ainoastaan yhteen julkisten yritysten segmenttiin. Edunsaajia ovat yksityistämis- tai rakenneuudistusmenettelyyn osallistuvat yritykset, kun valtiovarainministeri hyväksyy kyseiset menettelyt. Toimenpide on valikoiva myös julkisen sektorin yritysten välillä, koska toimivaltaisella viranomaisella on sen myöntämistä koskeva harkintavalta.

([10]) EYVL C 384, 10.12.1998, s. 3.

(39) Näistä syistä komissio päättelee, että EBF:n 25 §:llä myönnetään valikoiva etu. Kyseessä olevan toimenpiteen valikoivuutta ei voida perustella Portugalin verojärjestelmän luonteen tai taloudellisen rakenteen perusteella.

*Vaikutus kauppaan ja kilpailun vääristyminen*

(40) Kun yksityistämis- tai rakenneuudistusmenettelyn kohteena oleville julkisille yrityksille myönnetään vapautus myyntivoittoverosta EBF:n 25 §:n nojalla, niille myönnetään toimintaetu ja niiden asemaa vahvistetaan muihin yrityksiin verrattuna. Komission ei tarvitse arvioinnissaan osoittaa, että tuella on todellista vaikutusta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan tai että kilpailu todella vääristyy. Riittää, että se tarkastelee, onko kyseinen tuki omiaan vaikuttamaan kauppaan tai vääristämään kilpailua ([11]). Kun jäsenvaltion myöntämä tuki vahvistaa jonkin yrityksen asemaa suhteessa sen kilpailijoihin yhteisön sisäisessä kaupassa, on syytä katsoa, että kyseinen tuki vaikuttaa kilpailijoihin ([12]).

(41) Lisäksi kaikki tukijärjestelmän edunsaajat toimivat pankki- ja vakuutusalalla, joilla kilpailu on ollut vapaata monen vuoden ajan. Kaupan asteittainen vapauttaminen on lisännyt kilpailua, jota on voitu käydä EY:n perustamissopimuksen mukaisen pääoman vapaan liikkuvuuden perusteella.

(42) Vaikutukset jäsenvaltioiden väliseen kauppaan ja tuen kilpailua vääristävä vaikutus kohdistuvat erityisesti pankki- ja vakuutusalaan ([13]).

(43) Näistä syistä tukijärjestelmä on omiaan vaikuttamaan kauppaan ja vääristämään kilpailua.

*Päätelmät*

(44) Edellä esitetystä seuraa, että EBF:n 25 §:n mukainen erityisjärjestelmä, jolla julkisten yritysten yksityistämis- ja rakenneuudistusmenettelyistä saamat myyntivoitot vapautetaan myyntivoittoverosta, on EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea.

### V.2. **Tukiohjelman sääntöjenvastaisuus**

(45) Portugali on soveltanut tukijärjestelmää ilmoittamatta siitä ennakolta komissiolle. Tämän vuoksi Portugali on EBF:n 25 §:ää soveltaessaan rikkonut perustamissopimuksen 88 artiklan 3 kohdan määräyksiä.

([11]) Ks. esim. yhteisöjen tuomioistuimen tuomio asiassa C-372/97, Italia v. komissio, Kok. 2004, s. I - 3679, 44 kohta.

([12]) Asia 730/79, Philip Morris Holland v. komissio, Kok. 1980, s. 2671, 11 kohta.

([13]) Vaikutuksesta kauppaan ja kilpailun vääristymisestä pankkialalla ks. erityisesti yhteisöjen tuomioistuimen asiassa C-222/04, *Fondazioni bancarie*, 15.12.2005 antama tuomio, 139 kohta ja sitä seuraavat kohdat, ja mainittu oikeuskäytäntö.

### V.3. **Sääntöjenvastaisen tukiohjelman soveltuvuus yhteismarkkinoille**

(46) Kyseinen tuki on 87 artiklan 2 kohdan määräysten vastaista. Kyseessä ei ole yksittäisille kuluttajille myönnettävä sosiaalinen tuki, eikä tuki luonnonmullistusten tai poikkeuksellisten tapahtumien aiheuttamien tuhojen korvaamiseksi eikä tuki taloudellisen haitan korvaamiseksi sellaisille alueille, joihin Saksan jako on vaikuttanut.

(47) Tukea on sovellettu yhdenmukaisesti koko Portugalin alueella, joten näin ollen sen ei voida katsoa soveltuvan yhteismarkkinoille 87 artiklan 3 kohdan a tai c alakohdan nojalla, joissa myönnetään poikkeuksia tiettyjen alueiden kehittämiseen.

(48) Komissio katsoo, että kyseessä olevaa toimintatukea ei voida katsoa myönnetyksi tietyn taloudellisen toiminnan kehityksen edistämiseen 87 artiklan 3 kohdan c alakohdassa tarkoitetulla tavalla, varsinkaan siksi, että kyseisessä määräyksessä edellytetään, että tuki ei saa ”muuttaa kaupankäynnin edellytyksiä yhteisen edun kanssa ristiriitaisella tavalla”. Komissio katsoo, ettei tämä edellytys täyty käsiteltävänä olevassa asiassa. Tuki ei täytä sen myöntämishetkellä voimassa olleiden valtiontuesta vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseksi ja rakenneuudistukseksi annettujen yhteisön suuntaviivojen ([14]) mukaisia edellytyksiä. Tukea ei ole myöskään tarkoitettu minkään muun yhteisen edun mukaisen horisontaaliseen tavoitteen saavuttamiseen. Sen soveltamisen rajaaminen rahoitusalaan ei muuta arvioinnissa tehtyä päätelmää varsinkaan siksi, että kyseinen ala on erityisen herkkä tämän tuen vaikutuksille jäsenvaltioiden väliseen kauppaan ja kilpailun vääristymiseen.

(49) Tukeen ei voida soveltaa 87 artiklan 3 kohdan d alakohdan mukaista poikkeusta (tuki kulttuurin ja kulttuuriperinnön edistämiseen) eikä e alakohdan mukaista poikkeusta (muut tuet, joista neuvosto päättää). Portugali ei ole vedonnut näihin poikkeuksiin.

(50) Tukeen ei voida soveltaa 87 artiklan 3 kohdan b alakohdan mukaista poikkeusta. Tukea ei voida katsoa myönnetyksi ”Euroopan yhteistä etua koskevalle tärkeälle hankkeelle”, sillä sitä sovelletaan vain yhden jäsenvaltion julkisiin yrityksiin eikä yhteisöön kokonaisuudessaan. Kyse ei myöskään ole konkreettisen, täsmällisen ja hyvin perustellun hankkeen edistämisestä. Se ei ole tukea ”jäsenvaltion taloudessa olevan vakavan häiriön poistamiseen”, sillä ei ole viitteitä siitä, että Portugalin talouteen olisi aiheutunut häiriöitä ilman tukea.

(51) Portugali ei ole joitakin erittäin yleisiä lausuntoja lukuun ottamatta vedonnut erityisesti mihinkään perustamissopimuksen mukaiseen poikkeukseen.

([14]) Yhteisön suuntaviivat valtiontuesta vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseksi ja rakenneuudistukseksi (EYVL C 288, 9.10.1999, s. 2).

### VI. **TAKAISINPERINTÄ**

(52) Asetuksen (EY) N:o 659/99 14 artiklan 1 kohdan mukaan sääntöjenvastaista tukea koskevien kielteisten päätösten tapauksessa komissio päättää, että asianomaisen jäsenvaltion on toteutettava kaikki tarpeelliset toimenpiteet tuen perimiseksi takaisin tuensaajalta. Komissio ei saa kuitenkaan vaatia tuen takaisinperimistä, jos se olisi jonkin yhteisön oikeuden yleisen periaatteen vastaista.

(53) Komissio katsoo, että käsiteltävänä olevassa tapauksessa yhteisön oikeuden yleiset periaatteet eivät estä tuen takaisinperintää.

(54) Portugalin viranomaiset väittävät, että kyseiset neljä tukijärjestelmästä hyötynyttä toimenpidettä olisi joka tapauksessa vapautettu verosta Portugalissa holdingyhtiöihin sovellettavan verojärjestelmän mukaan. Lisäksi kolme neljästä toimenpiteestä oli hyväksytty jo aikaisemman verojärjestelmän mukaisesti, sillä EBF:n 25 § ei kyseisenä ajankohtana ollut vielä voimassa. Tämän vuoksi Portugalin viranomaisten mukaan tuen takaisinperintä ei ole tarpeen.

(55) Yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön ([15]) ja yritysten välittömästä verotuksesta annetun komission tiedonannon ([16]) mukaan takaisinperintävaiheessa on tarkasteltava aikaisemmin vallinnutta tilannetta sen määrittämiseksi, olisiko käytössä ollut vaihtoehtoista verokohtelua, joka ilman sääntöjenvastaista tukea ja yhteisön lainsäädännön mukaisten kansallisten sääntöjen nojalla olisi tarjonnut vastaavan edun kyseessä oleville yrityksille.

(56) Aikaisemmin vallinneen tilanteen palauttamisen edellyttämä takaisinperittävä määrä saadaan laskemalla seuraavien erotus: i) julkisille yrityksille tai niiden määräysvallassa oleville yrityksille EBF:n 25 §:n nojalla myönnetyn edun kokonaismäärä ja ii) tavanomainen verotus, jota kyseisiin toimenpiteisiin olisi ilman tukea sovellettu. Asiassa *Unicredito* ([17]) yhteisöjen tuomioistuin toteaa, että takaisinperittävää määrää ei voida määrittää niiden erilaisten liiketoimien perusteella, joita yritykset olisivat voineet toteuttaa, jos ne eivät olisi valinneet sitä liiketoimimuotoa, johon tuki liittyi. Komission ei siis tarvitse ottaa huomioon hypoteettisia valintoja, joita kyseiset toimijat olisivat voineet tehdä, kuten mahdollisuutta toteuttaa eri tavalla rakentuneita toimenpiteitä.

(57) Jotta voidaan arvioida tilannetta, joka olisi vallinnut, jos kyseiset toimenpiteet olisi toteutettu ilman veronalennusta, on syytä analysoida erikseen kutakin EBF:n 25 §:n soveltamisalaan kuulunutta toimenpidettä. Tarkasteltavana ole-

([15]) Asia C-148/04, Unicredito Italiano SpA.

([16]) Komission tiedonanto valtiontukisääntöjen soveltamisesta yritysten välittömään verotukseen, EYVL C 384, 10.12.1998, s. 3.

([17]) Ks. alaviite 15, 113–119 kohta.

vassa tapauksessa tällainen analyysi voidaan toteuttaa Portugalin viranomaisten toimittamien tietojen perusteella, sen kuitenkaan vaikuttamatta kunkin toimenpiteen mahdollisiin tuleviin analyyseihin uusien tietojen perusteella.

*Kaksi ensimmäistä liiketoimea*

(58) Ensimmäisenä liiketoimena MC myi BSCH:lle 5 päivänä huhtikuuta 2000 osakkuutensa CPP:ssä. Toisella liiketoimella CGD:n määräysvallassa oleva BPSM myi BSCH:lle osakkuutensa BTA:ssa ja CPP:ssä 7 päivänä huhtikuuta 2000.

(59) Koska EBF:n 25 § :ää ei ollut vielä julkaistu, kun myyntitoimenpiteitä ehdotettiin, CGD:n johto suunnitteli ja hyväksyi toimet holdingyhtiöihin sovellettavan verolainsäädännön mukaisesti. Holdingyhtiöiden perustaminen ja sitä seuranneet osakkeiden myynnit tai vaihdot olisi vapautettu verosta Portugalin yleisen verojärjestelmän mukaan. Portugalin viranomaiset toimittivat kaikki relevantit asiakirjat komissiolle.

(60) Kyseessä olevissa toimenpiteissä toimijoita ei valittu sattumanvaraisesti, vaan kyseessä olevien konsernien hallintoneuvostot olivat jo suunnitelleet ja hyväksyneet päätökset. Tämän lisäksi edellytykset toimenpiteiden toteuttamiselle holdingyhtiöihin sovellettavan yleisen verolainsäädännön mukaan täyttyivät. Portugalin viranomaiset ovat vahvistaneet, että tällaisille toimille ei tarvita veroviranomaisten ennakkohyväksyntää.

(61) Komissio päättelee, että näissä kahdessa tapauksessa tuen takaisinperiminen ei ole tarpeen. Kyseisille liiketoimille ei koitunut etua EBF:n 25 §:n soveltamisesta, koska toteutetun toimen luonteen vuoksi MC ja BPSM olisi vapautettu kyseisen säännöksen puuttuessakin verosta holdingyhtiöiden poikkeusjärjestelmän nojalla, joka on tällaisissa tapauksissa kansallisten sääntöjen mukaan tavallisesti sovellettava verojärjestelmä.

*Kolmas liiketoimi*

(62) Kolmas liiketoimi liittyy osakkeiden vaihtoon MC:n ja BCP:n välillä, kuten aikaisemmin on selitetty.

(63) Myyntivoittoihin, jotka MC sai vaihtaessaan enemmistöosakkuuden BPSM:ssä osakkeisiin, jotka vastasivat noin 10 prosenttia BCP:n osakepääomasta, sovellettiin yhtiöverolain 67 ja 72 §:n mukaista sulautumisiin, diffuusioihin, varojensiirtoihin ja osakkeidenvaihtoihin sovellettavaa erityistä verojärjestelmää. Kyseisillä säännöksillä pannaan täytäntöön direktiivi 90/434/ETY ([18]), jolla jäsenvaltioita vaaditaan vapauttamaan verosta tällaiset toimet.

(64) On selvää, että valtiovarainministeri päätti 14 päivänä marraskuuta 2000 annetulla määräyksellä soveltaa EBF:n 25 §:ää tähän liiketoimeen. Tähän tapaukseen ei kuitenkaan liity etua EBF:n 25 §:n soveltamisesta, sillä verovapautus, josta säädetään yhteisön direktiivissä ja sen saattamisesta osaksi kansallista lainsäädäntöä annetun yhtiöverolain 71 §:n 1 momentissa, on tavanomaista verokohtelua. Vapautusta olisi sovellettu käytännössä toteutettuihin toimenpiteisiin myös ilman sääntöjenvastaista tukea ja yhteisön lainsäädännön mukaisten kansallisten sääntöjen nojalla. Tämän vuoksi tässäkään tapauksessa ei ole tarvetta takaisinperintään.

*Neljäs liiketoimi*

(65) Neljäs tapaus liittyy myyntivoittoon, jonka CGD sai myymällä osakkuutensa brasilialaisesta pankista ITAÚ, S. A:sta vuosina 2000–2003. Toisin kuin kolme muuta toimenpidettä, neljäs toimenpide ei liity Champalimaud-ryhmän ja BSCH:n välisiin sopimuksiin.

(66) Myynti toteutettiin useissa erissä vuosina 2000–2003. Portugalin viranomaiset väittävät, että kyseinen liiketoimi olisi voitu toteuttaa holdingyhtiön avulla. Todellisuudessa tätä vaihtoehtoa yleistä verojärjestelmää edullisemman verokohtelun saamiseksi ei kuitenkaan edes harkittu. Asiassa *Unicredito* annetun tuomion perusteella komissio katsoo, että holdingyhtiöille myönnettävän verovapautuksen soveltaminen merkitsisi tässä tapauksessa aikaisemmin vallinneen tilanteen palauttamista hypoteettisten tekijöiden perusteella. Portugalin viranomaiset eivät ole toimittaneet riittävästi yksityiskohtaisia tietoja kyseessä olevan toimen eri vaiheista, joiden perusteella olisi voitu todeta verotuskohtelun olleen samanlaista, vaikka EBF:n 25 §:ää ei olisikaan sovellettu.

(67) Tämän vuoksi Portugalin viranomaiset eivät ole tähän mennessä pystyneet osoittamaan, että sitä määrää, joka saadaan laskelmalla myyntivoitoista (357,4 miljoonaa euroa) kannettava vero ja lisäämällä siihen kertynyt korko, ei olisi syytä periä takaisin.

## VII. **PÄÄTELMÄT**

(68) Komissio katsoo, että soveltamalla EBF:n 25 §:ää Portugali on rikkonut perustamissopimuksen 88 artiklan 3 kohdan

([18]) Neuvoston direktiivi 90/434/ETY, annettu 23 päivänä heinäkuuta 1990, eri jäsenvaltioissa olevia yhtiöitä koskeviin sulautumisiin, diffuusioihin, varojensiirtoihin ja osakkeidenvaihtoihin sovellettavasta yhteisestä verojärjestelmästä, EYVL L 225, 20.8.1990. Direktiivin 8 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa: "*Sulautumisen, diffuusion tai osakkeidenvaihdon yhteydessä tapahtuva vastaanottavan tai hankkivan yhtiön yhtiöpääomia vastaavien arvopapereiden jakaminen siirtävän tai hankitun yhtiön osakkaalle vaihdossa vastikkeeksi jälkimmäisen yhtiön yhtiöpääomaa vastaavista arvopapereista, ei saa yksinään johtaa osakkaan tulon, voiton tai arvonkorotuksen verottamiseen*".

määräyksiä. Kyseinen tukijärjestelmä ei sovellu yhteismarkkinoille ja se on kumottava, kuten Portugalin viranomaiset ovat myöntäneet.

(69) Tämä päätös koskee tukijärjestelmää sellaisenaan, ja se on pantava täytäntöön välittömästi, samoin kuin järjestelmän perusteella myönnetyn tuen takaisinperintä. Tällä päätöksellä ei kuitenkaan ole vaikutusta siihen, että kaikki yksittäisissä tapauksissa myönnetyt tuet tai osa niistä voidaan katsoa yhteismarkkinoille soveltuviksi.

(70) Portugalin viranomaiset ovat osoittaneet, että tuen takaisinperintä ei ole tarpeen kolmessa ensimmäisessä liiketoimessa. Portugalin viranomaisten toimittamien tietojen perusteella ja tämän päätöksen vaikuttamatta mahdollisten uusien tietojen perusteella tulevaisuudessa tehtäviin arvioihin, on perittävä takaisin ainoastaan tuki, joka on myönnetty niiden myyntivoittojen osalta, jotka syntyivät, kun CGD myi osakkuutensa brasilialaisessa ITAÚ, SA -pankissa,

ON TEHNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

*1 artikla*

Tukijärjestelmä, jonka Portugali on toteuttanut EBF:n 25 §:n nojalla, ei sovellu yhteismarkkinoille.

*2 artikla*

Portugalin on kumottava 1 artiklassa tarkoitettu tukijärjestelmä.

*3 artikla*

1. Portugalin on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet 1 artiklassa tarkoitettujen ja tuensaajille sääntöjenvastaisesti maksettujen tukien perimiseksi takaisin.

2. Takaisinperintä on toteutettava viipymättä kansallisessa laissa säädettyjen menettelyjen mukaisesti, jos niissä mahdollistetaan päätöksen välitön ja tehokas täytäntöönpano.

3. Takaisinperittäviin tukiin sisällytetään korko alkaen siitä, kun tuet asetettiin tuensaajien käyttöön, tukien todelliseen takaisinperintään asti.

4. Korko perustuu aluetukien avustusekvivalenttien laskennassa käytettyyn viitekorkoon.

*4 artikla*

Portugalin on ilmoitettava komissiolle kahden kuukauden kuluessa tämän päätöksen tiedoksiantamisesta sen noudattamiseksi toteuttamansa toimenpiteet. Sen on toimitettava nämä tiedot käyttäen tämän päätöksen liitteessä I olevaa lomaketta.

*5 artikla*

Tämä päätös on osoitettu Portugalin tasavallalle.

Tehty Brysselissä, 4. päivänä heinäkuuta 2006.

*Komission puolesta*

Neelie KROES

*Komission jäsen*